

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

Middelbaar

Beroepsonderwijs

Van

1 - Persoonsgegevens

T 1 - Persoonsgege...

Datum

28 juni 2023

Referentie

39306758

Bijlagen

Beslisnota d.d. 15 juni 2023

Intern afgestemd met

PO, VO, MBO, DE, COM

Kamerbrief versterking burgerschapsonderwijs – Actielijn 1 van de aanpak verbetering basisvaardigheden mbo

Aanleiding

Bijgaand ontvangt u, naar aanleiding van uw opmerkingen en het gesprek met directie MBO van 27 juni, een nieuwe versie van de Kamerbrief versterking burgerschapsonderwijs in het mbo. U treft in de bijlage een overzicht van hoe de basisvaardigheden Nederlands, rekenen en burgerschap worden geëxamineerd.

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de conceptbrief die u eerder hebt ontvangen, zijn de volgende:

- De passage over een passende resultaatverplichting is ingevuld, waarbij scholen de verplichting krijgen om de 20 nieuwe kwalificatie-eisen herkenbaar in de opleidingen te behandelen en de ontwikkeling van studenten te volgen door bijvoorbeeld een portfolio met bewijsstukken. U geeft aan de implementatie van deze wetgeving te monitoren. U geeft aan dat indien binnen 3 jaar vanaf de invoering van deze wetgeving blijkt dat de kwaliteit van het burgerschapsonderwijs niet structureel is verbeterd, u overweegt alsnog formele instellingsexamens te zullen invoeren;
- Een sterkere verbinding van 'grote burgerschapsthema's' met life skills;
- Een sterkere verbinding tussen burgerschap en de andere basisvaardigheden Nederlands en rekenen, waarmee de urgentie en noodzaak van nu de lat omhoog leggen duidelijker wordt;
- Het technisch gehalte van de brief is omlaag gebracht;
- Feitelijk is de brief aangescherpt.

Gevraagd besluit

- Bent u akkoord met de inhoud van de beleidsreactie, de besluiten uit de onderliggende beslisnota (zie bijlage) en verzending van de brief naar de TK?

Toelichting

De oorspronkelijke nota d.d. 15 juni 2023 bevat de beslispunten en een toelichting op de brief.

Bijlage – Overzicht examinering van de basisvaardigheden Nederlands, rekenen en burgerschap in het mbo

Nederlands

Er is sprake van centrale examens (voor de onderdelen lezen en luisteren) en instellingsexamens (voor de onderdelen spreekvaardigheid en schrijven). Het centraal examen en het instellingsexamen tellen allebei 50/50 mee voor de slaag-zakregeling. Het gemiddelde hiervan is de eindwaardering voor op het diploma.

Er geldt een diploma-eis voor de niveaus 2, 3 en 4. Deze zomer wordt een expertgroep Nederlands opgericht die nieuw en beter passend taalonderwijs en bijbehorende examens en kwalificatie-eisen zal overwegen. Eind 2023 levert deze expertgroep een tussenrapportage op, waarover we de TK zullen informeren in de voortgangsbrief basisvaardigheden die in deze periode naar de TK gaat.

Rekenen

Er is sprake van instellingsexamens voor de niveaus 2, 3 en 4 sinds 1 augustus 2022. Het onderdeel rekenen telt sinds die tijd mee voor de slaag-zakregeling, daarvoor waren de rekenexamens geen diploma-eis.

Burgerschap

Er is sprake van een resultaatverplichting voor de school in die zin dat de school burgerschapsonderwijs moet aanbieden 'met inachtneming' van de huidige kwalificatie-eisen. Hieraan zijn geen expliciete nadere eisen gesteld.

Voor de student geldt een inspanningsverplichting, waarbij de school bepaalt waaraan de student moet voldoen om burgerschap met een 'voldaan' te beëindigen. De praktijk wijst uit dat de invulling hiervan door scholen varieert van imposante portfolio-examens tot slechts aanwezigheid vragen van studenten tijdens een activiteit. Het onderdeel burgerschap telt mee voor het diploma, maar is geen onderdeel van de slaag-zakregeling.

Met uw aanpak verandert dit in een passende resultaatverplichting waarbij de ontwikkeling van studenten meetbaar in beeld moet worden gebracht met bijvoorbeeld een portfolio. Dit moet gebeuren op basis van de 20 nieuwe kwalificatie-eisen en telt ook dan mee voor het diploma. Net zoals nu het geval is, gelden de kwalificatie-eisen vooralsnog voor alle mbo-niveaus. Overkoepelend wordt de wettelijke burgerschapsopdracht aan de school geëxpliciteerd.

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

Middelbaar

Beroepsonderwijs

Van

1 - Persoonsgegevens

T 1 - Persoonsgegevens

Datum

15 juni 2023

Referentie

38817995

Concept Kamerbrief versterking burgerschapsonderwijs –
Actielijn 1 van de aanpak verbetering basisvaardigheden
mbo

Aanleiding

U hebt op 5 juni het adviesrapport van de expertgroep Herijking kwalificatie-eisen burgerschap mbo aan de TK gestuurd. De expertgroep heeft u geadviseerd over hoe het burgerschapsonderwijs kan worden versterkt. U hebt de TK geïnformeerd om voor het zomerreces een beleidsreactie te geven op het adviesrapport. Met deze nota vragen we uw besluit op een aantal beslispunten voor de versterking van het burgerschapsonderwijs.

Geadviseerd besluit

Wij ontvangen graag uw reactie op de toon en de inhoud van de conceptbeleidsreactie. Aanvullend vragen wij uw akkoord op de volgende punten, die vervolgens in de brief worden verwerkt.

1. Wij adviseren u akkoord te gaan met het geadviseerde scenario, waarin u niet kiest voor het invoeren van een resultaatverplichting middels instellingsexamens, maar wel aanvullend in de WEB een verplichting opneemt voor scholen om in de opleidingen herkenbaar aandacht te besteden aan alle kwalificatie-eisen voor het onderdeel burgerschap en om daarbij de ontwikkeling van studenten in beeld te brengen.
2. Wij adviseren u de explicitering van de burgerschapsopdracht in de WEB aan te kondigen in de brief, in combinatie met het overnemen van de kwalificatie-eisen zoals opgesteld door de expertgroep.
3. Wij adviseren u akkoord te gaan met de inzet op vijf aanvullende aanbevelingen die zien op randvoorwaarden zoals de ontwikkeling van een handreiking, aandacht voor professionalisering en een goede doorlopende leerlijn vo-mbo-ho.

Toelichting

Ad 1. Kwalificatie-eisen

We vragen uw besluit over het minder vrijblijvend maken van burgerschapsonderwijs. Hieronder wordt het geadviseerde scenario geschetst. Er zijn twee goede alternatieven uitgewerkt. Deze kunnen indien gewenst ook worden gekozen. Het geadviseerde scenario is relatief meer vrijblijvend, maar zorgt ook voor een kwaliteitsimpuls. Het geadviseerde scenario is het meest haalbaar met het oog op de uitvoering en kan op het meeste draagvlak rekenen.

Geadviseerde scenario

Geen examinering, maar wel opname van een verplichting in de WEB om in de opleidingen herkenbaar aandacht te besteden aan alle kwalificatie-eisen en om daarbij de ontwikkeling van studenten in beeld te brengen. Op die manier koppelt u de burgerschapsopdracht aan de inhoud van de opleidingen. Scholen kunnen de ontwikkeling van studenten bijvoorbeeld in beeld brengen met portfolio's en instrumenten die in uw monitoringsaanpak zullen worden ontwikkeld.

De Inspectie stelt dat alleen een wettelijke opdracht om 'herkenbaar aandacht te besteden aan alle kwalificatie-eisen' geen betere grondslag zou geven voor toezicht dan de huidige situatie. Dit scenario is voor de Inspectie alleen werkbaar indien (bijvoorbeeld in lagere regelgeving) duidelijk wordt gespecificeerd waaraan studenten en waaraan opleidingen moeten voldoen. U kunt tegemoetkomen aan dit kritiekpunt door in het wetsvoorstel middels een onderliggende AMvB duidelijke richtlijnen op te nemen over waaraan studenten en opleidingen moeten voldoen. De basis hiervoor zijn de 20 nieuwe kwalificatie-eisen, die inhoudelijk duidelijk richtinggevend zijn. De nadere uitwerking van de gevraagde richtlijnen zal bij uw akkoord in afstemming met de Inspectie plaatsvinden.

De voordelen:

- Er is sprake van een gemeenschappelijke kern waarop scholen zich herkenbaar moeten richten en over moeten kunnen verantwoorden. Dat vereist een aanpak en zal het formuleren van concrete leerdoelen stimuleren. Daarmee verwachten we een kwaliteitsimpuls;
- Meer inzicht in leeropbrengsten en ontwikkeling van studenten (maar minder gestuurd door kwaliteitscriteria en examenstandaarden);
- De bal ligt in dit scenario het meest bij de instellingen, waar de alternatieve scenario's meer beroep doen op de student;
- Aansluiten bij de voornaamste bedoeling van de expertgroep achter het advies om instellingsexamens in te voeren: stimulering van een volwaardige plek voor burgerschap in alle opleidingen en burgerschapsonderwijs een minder vrijblijvend karakter geven;
- Scholen hebben een hoge mate van vrijheid om herkenbaar invulling te geven aan de kwalificatie-eisen, waarmee zij accenten kunnen leggen op zowel inhoud als vorm. Dit past goed bij het karakter van burgerschapsonderwijs in het mbo en de diverse groepen studenten;

De nadelen:

- De huidige inspanningsverplichting voor studenten blijft bestaan, waarmee dit scenario het meest vrijblijvende is van de drie scenario's;
- Wettelijke eisen zijn algemener geformuleerd, waarmee het risico blijft bestaan op wederom een te grote diversiteit in de inhoudelijke invulling van het burgerschapsonderwijs en te grote kwalitatieve verschillen;
- Een wettelijke omschrijving als '*herkenbaar aandacht besteden aan*' en '*ontwikkeling in beeld brengen*' laat ruimte voor scholen om in opleidingen een accent te leggen op burgerschapsonderwijs, maar laat ook ruimte om de kwalificatie-eisen op minimale wijze te verwerken in het curriculum. Ook dat kan leiden tot te grote kwalitatieve verschillen;
- Het risico bestaat op overmatige focus van scholen op verantwoording en onderbouwing in plaats van kwaliteitsverbetering.

Draagvlak:

- De MBO Raad ondersteunt deze maatregel ambtelijk en heeft een dergelijke toevoeging voorgesteld, mede omdat zij liever een wettelijke opdracht aan de school zien dan instellingsexamens voor de student.
- Vanuit de TK is eerder geconstateerd dat de vrijblijvendheid zou moeten worden verlaagd. We zien kansen om met dit scenario uitvoering te geven aan de moties Kuik/Smals en Smals/Kuik, omdat met dit scenario een reële richtlijn wordt gecreëerd en explicieter wordt gemaakt welke inzet de instelling minimaal moet leveren voor effectief burgerschapsonderwijs. De ervaring met de vernieuwde wettelijke burgerschapsopdracht in het funderend onderwijs leert dat scholen nu serieuzer werk maken van het burgerschapsonderwijs en de inspectie speelt daarbij met het (stimulerend) toezicht een belangrijke rol.
- Voor JOB zou deze maatregel de voorkeur verdienen, mits de zekerheid bestaat dat de Inspectie goed kan toezien en scholen zich hierover kunnen verantwoorden.
- Voor BVMBO geldt dat indien u niet kiest voor instellingsexamens zij ook deze maatregel ondersteunen. JOB en BVMBO geven aan dat er meer en duidelijke kaders en richtlijnen voor de scholen nodig zijn, zodat werk wordt gemaakt van het burgerschapsonderwijs.

Alternatieve scenario's

De alternatieven zijn uitgewerkt in bijlage 2.

- *Alternatief scenario I.* Invoeren van instellingsexamens voor alle kwalificatie-eisen, in lijn met het advies van de expertgroep.
- *Alternatief scenario II.* Invoeren van instellingsexamens voor alleen de kenniscomponent van de kwalificatie-eisen en dus het behouden van de inspanningsverplichting voor de vaardigheidsonderdelen.

Ad 2. Explicitering van de burgerschapsopdracht in de WEB

Daar waar nu studenten moeten aantonen dat zij beschikken over de gewenste waarden en houdingen om het diploma te kunnen behalen, draaien we dat met deze explicitering voor een belangrijk deel om. Het zijn in de eerste plaats de besturen die worden geacht om te zorgen voor doelgericht en samenhangend burgerschapsonderwijs, waarbij democratische waarden (en daarmee houdingen) actief worden gestimuleerd in het opleidingsaanbod en hierover verantwoording wordt afgelegd aan de medezeggenschap. Zo beogen we een inhoudelijke en kwalitatieve gemeenschappelijke basis voor het burgerschapsonderwijs. Ook wordt door deze inzet het toezicht houden hierop door de Inspectie verbeterd.

We adviseren om de burgerschapsopdracht in de WEB te expliciteren, zodat:

- scholen de opdracht hebben om doelgericht en samenhangend burgerschapsonderwijs te verzorgen, waarbij de stimulering van democratische waarden en houdingen wordt verplaatst van voornamelijk een opdracht aan de student via de kwalificatie-eisen naar een zorgplicht voor de scholen;
- scholen de verplichting hebben om blijk te geven van democratische waarden in het opleidingsaanbod;
- u als onderdeel hiervan scholen de opdracht kunt geven om een schoolcultuur te stimuleren in overeenstemming met democratische waarden;

- de inspectie een zuiverder juridisch kader krijgt om toe te zien op de naleving van het onderwijsprogramma en op sociale veiligheid in de scholen (dit laatste gebeurt nu deels op basis van de kwalificatie-eisen die gaan over de inhoud van de kwalificatiedossiers);
- een duidelijk kader wordt gecreëerd voor burgerschap in de hele school (en dus niet alleen in de lessen burgerschap);
- de wetgeving in de WEB in belangrijke mate wordt geharmoniseerd met de in 2021 vernieuwde burgerschapsopdracht in de WPO en WVO.

We adviseren om de 20 geformuleerde kwalificatie-eisen over te nemen binnen de vier nieuwe thema's, maar om deze op onderdelen eerst in meer begrijpelijke taal op te schrijven. U hebt aangegeven het belangrijk te vinden dat docenten, studenten en bestuurders goed begrijpen wat er wordt verwacht. De vier nieuwe thema's zijn *Verschil en gelijkwaardigheid*, *Individu en groep*, *Maatschappijvisies en Maatschappelijke vraagstukken* en *Macht en besluitvorming*.

Ad 3. Inzet aanvullende aanbevelingen expertgroep

De expertgroep doet vijf aanvullende aanbevelingen voor de implementatie van de nieuwe wettelijke kaders. We adviseren om deze aanbevelingen als volgt over te nemen in de brief:

- *Handreiking*. We adviseren het veld te ondersteunen bij de vertaalslag van kwalificatie-eisen naar onderwijspraktijk door de ontwikkeling van een handreiking. We vragen het Expertisepunt Burgerschap om een voorbeeldmatig uitgewerkt leerplankader te ontwikkelen.
- *Professionalisering*. We adviseren uw recent ingezette inzet te expliciteren voor professionalisering van burgerschapsdocenten, waarbij u het veld via de regeling Kwaliteitsafspraken, extra middelen (structureel €32 miljoen) en via het Expertisepunt Burgerschap ondersteunt, en via bestuurlijke afspraken over bekwaamheidsbevordering in de Werkagenda. U geeft in de brief aan eind 2023 een besluit te nemen over eventuele aanvullende bekwaamheidseisen voor docenten basisvaardigheden en burgerschap.
- *Monitoring*. We adviseren om de aanbeveling tot monitoring van de implementatie van de nieuwe eisen in de praktijk mee te nemen in staand beleid. U bent, samen met MPVO, reeds in gesprek met NRO over de ontwikkeling van monitoring van burgerschapscompetenties en -onderwijs. Voor de zomer gaat het NRO hiermee van start.
- *Implementatie*. We adviseren om rekening te houden met voldoende tijd om onderwijs (en mogelijk examinering) aan te passen aan de nieuwe eisen. We houden, gevoed door scholen, in de planning een implementatietijd aan van 6 tot 12 maanden. We adviseren om na consultatie van het veld en de Inspectie te komen met definitieve kaders.
- *Doorlopende leerlijn vo-mbo-ho*. Het borgen van een doorlopende leerlijn burgerschap vo-mbo is belangrijk. We adviseren u om via directie MBO MPVO te verzoeken om SLO te vragen bij de lopende curriculumherziening funderend onderwijs rekening te houden met een doorlopende leerlijn en op de hier ontwikkelde kwalificatie-eisen te reflecteren.
- *Gelijke behandeling mbo-ho*. De expertgroep stelt als onderdeel van de aanbeveling *doorlopende leerlijn mbo-ho*, dat het vanuit de gelijke

behandeling van studenten voor de hand ligt om ook de burgerschapsopdracht voor het hoger onderwijs te verduidelijken. We adviseren om in gesprek met de ho-sector te verkennen of het nodig is om ook in het hoger onderwijs meer aandacht te geven aan de burgerschapsopdracht.

Bijlage 1: Advies expertgroep over instellingsexamens en kwalificatie-eisen

De expertgroep adviseert om instellingsexamens in te voeren voor alle kwalificatie-eisen, waarbij het voornaamste doel is om de vrijblijvendheid van het burgerschapsonderwijs te verminderen. Instellingsexamens geven scholen keuzevrijheid om examineringsvormen te kiezen die het beste aansluiten op de onderwijsvisie, opleiding of doelgroep. Dit in tegenstelling tot centrale examens, waarbij de vorm en inhoud landelijk voor alle mbo-scholen gelijk zijn.

De huidige situatie is dat er slechts een zogenaamde inspanningsverplichting voor studenten geldt voor het onderdeel burgerschap, die is vastgelegd in het Ekb WEB. U constateerde in de Kamerbrief burgerschap 2022 dat de kwalificatie-eisen voor burgerschap voor zowel scholen als studenten te vrijblijvend zijn. In de praktijk is vanwege de huidige inspanningsverplichting vaak weinig zicht op de opbrengsten en de ontwikkeling van studenten, waardoor de kwaliteit van het onderwijs en de mogelijkheden voor verbetering onduidelijk zijn. Vanuit de TK zijn meerdere keren vragen geweest over waarom een resultaatverplichting voor het onderdeel burgerschap ontbreekt. Diverse onderzoeken en signalen hebben u aanbevolen om de huidige inspanningsverplichting te veranderen, bijvoorbeeld de Commissie Remkes in 2018 ('de huidige inspanningsverplichting volstaat niet') en de Commissie Bussemaker in 2023 ('stel een resultaatverplichting in').

Inzicht in resultaten is een onmisbare schakel in kwaliteitszorg, maar zoals de Inspectie signaleert, is daarvan bij veel scholen onvoldoende sprake. U hebt daarom aangegeven de mogelijkheid te verkennen tot invoering van een resultaatverplichting of een verruiming van de inspanningsverplichting voor studenten. U hebt aangegeven dat de basis hiervan moet liggen in het creëren van meer inzicht in de opbrengsten en ontwikkeling van studenten. Daarmee is dit uitgangspunt passend bij het burgerschapsonderwijs en anders dan bij taal of rekenen, waarbij wordt gewerkt met minimum referentieniveaus.

Bijlage 2: Alternatieve scenario's - Reactie op het advies voor instellingsexamens

Alternatieve scenario 1: invoeren van instellingsexamens voor alle kwalificatie-eisen, in lijn met het advies van de expertgroep

Dit scenario is de volledige variant van een resultaatverplichting, waarbij zowel het kennisgedeelte van de kwalificatie-eisen (ca. 40%) als de meer op vaardigheden gerichte onderdelen daarvan (ca. 60%) worden geëxamineerd.

De voordelen:

- Alle kwalificatie-eisen moeten aan bod komen in de opleiding;
- Meer duidelijkheid over de eisen die voor alle studenten gelden;
- Meer en structureel inzicht in leeropbrengsten en ontwikkeling op het gebied van kennis en vaardigheden op zowel individueel als schoolniveau;
- Veel vrijheid voor scholen om het examen af te nemen met een portfolio-examen, schriftelijke toets, presentatie, praktijkopdracht, criteriumgericht interview of een combinatie daarvan;
- Een signaal dat burgerschapsonderwijs gelijkwaardig is aan andere generieke onderdelen van de opleiding en meer harmonie in de aanpak verbetering basisvaardigheden (taal, rekenen, burgerschap);
- Een stevigere positie voor burgerschapsdocenten in het onderwijsteam;
- Stimulering van de professionalisering van burgerschapsdocenten;
- Een stevigere positie voor studenten om de school aan te spreken bij eventuele klachten over de kwaliteit van het onderwijs.
- Een stevigere positie voor de Inspectie bij het (stimulerend) toezicht.
- U kunt met dit scenario expliciet nader invulling geven aan de motie Smals/Kuik die u vraagt hoe de burgerschapsopdracht meer uniform kan worden ingevuld, zodat het resulteert in meer kennis en kunde over de democratische rechtsstaat.

De nadelen:

- Meer mentale druk dan nu voor veel studenten. Studenten zullen extra examens moeten afleggen en halen om hun diploma te kunnen behalen. Dit in een periode waarin de mentale gezondheid van studenten onder druk staat en de prestatiedruk een van de oorzaken is;
- Een reëel risico op *teaching to the test*, waarbij studenten worden voorbereid op het behalen van instellingsexamens;
- Een deel van de scholen kan 'makkelijke' examens maken of inkopen, met het risico op te veel focus op de kenniscomponent van de kwalificatie-eisen;
- Meer regeldruk en uitvoeringslasten voor scholen dan nu, zowel financieel als qua capaciteit en benodigde expertise;
- Een risico op praktische uitvoeringsvraagstukken van scholen op het gebied van onder meer (niveau)differentiatie in de examinering, waarbij een vertaalslag en nadere ondersteunende kaders vanuit OCW nodig zijn met mogelijk vertraging in de planning als gevolg;
- Voor de LLO-doelgroep kunnen instellingsexamens in eerste instantie een verzwaring zijn en afschrikkend werken (hoewel vrijstellingen mogen worden verleend door de examencommissie);

- Het mbo zou de enige sector zijn waarin instellingsexamens voor burgerschap expliciet verplicht zijn en dat zou niet stroken met het principe van gelijkwaardige behandeling van leerlingen en studenten. In het vo bestaan wel schoolexamens voor het vak Maatschappijleer, dat overlapt met de kwalificatie-eisen voor burgerschap. Voor het nieuwe in ontwikkeling zijnde leergebied Burgerschap, is de intentie van MPVO niet om hieraan rechtstreeks examens te verbinden, maar deze kerndoelen en eindtermen te integreren in leergebieden als maatschappijleer, geschiedenis en aardrijkskunde (waarvoor wel examens gelden).

Alternatief scenario 2: invoeren van instellingsexamens voor alleen de kenniscomponent van de kwalificatie-eisen en behouden van de inspanningsverplichting voor de vaardigheidsonderdelen.

Dit scenario is de minimale variant van een resultaatverplichting. In dit scenario stelt u instellingsexamens alleen verplicht voor het kennisgedeelte van de kwalificatie-eisen (ca. 40%). Kennis over je rechten en plichten als burger is essentieel om mee te kunnen doen in de maatschappij en te weten wat democratie je kan opleveren. Voor de overige onderdelen die meer ingaan op vaardigheden, behoudt u de inspanningsverlichting waarbij de instelling op basis van de kwalificatie-eisen zelf bepaalt welke inspanning de student moet leveren om het onderdeel burgerschap met succes te beëindigen (ca. 60%). Voor dit scenario gelden dezelfde voor- en nadelen als voor scenario 1. Met uitzondering van de voordelen *'alle kwalificatie-eisen moeten aan bod komen in de opleiding'* en *'meer en structureel zicht op burgerschapsvaardigheden van studenten'*.

Verder heeft dit scenario de volgende voordelen:

- In lijn met de andere basisvaardigheden, taal en rekenen, kunt u met dit scenario uitvoering geven aan de onderhoudsplicht van het mbo. In het mbo gaat het erom de kennis te onderhouden, te verdiepen en te vertalen naar de context van beroepsuitoefening en maatschappelijk functioneren;
- We verwachten een impuls voor de burgerschapskennis van (kwetsbare) studenten waarbij meer algeheel zicht ontstaat op hun kennisniveau en op mogelijkheden tot verbetering daarvan;
- Het creëert een generieke uniforme inhoud en daarmee de mogelijkheid om examens centraal te ontwikkelen voor alle instellingen;
- Kennisoverdracht leent zich goed voor de ontwikkeling van examens en daarmee kent dit scenario minder uitvoeringslasten;

Aanvullend op de nadelen onder alternatief scenario 1, kent dit scenario de nadelen:

- Scholen kunnen zich gaan focussen op het kennisgedeelte van de kwalificatie-eisen door een resultaatverplichting hierop, waarmee minder aandacht kan zijn voor de vaardigheidsonderdelen;
- De kwalificatie-eisen gericht op het kennisgedeelte kunnen minder goed worden geïntegreerd in andere (beroepsgerichte) vakken.

Draagvlak instellingsexamens (heeft betrekking op scenario 1 en 2):

- JOB stelt dat eerst meer en duidelijkere kaders nodig zijn en die kaders zouden volgens hen instellingsexamens overbodig maken. Indien u wel kiest voor instellingsexamens, heeft JOB een voorkeur voor nadruk op praktijkexamens, en niet op de kenniscomponent.
- BVMBO is wel voorstander van instellingsexamens en vindt daarbij bevoegde docenten in burgerschap een belangrijk element.
- Deze partijen willen in de kern dat iedere student toegang krijgt tot kwalitatief goed burgerschapsonderwijs waarbij de vrijheid voor scholen verdwijnt om hele dimensies van burgerschap af te doen met praktijken als alleen aanwezigheid tijdens bijvoorbeeld een projectdag.
- De Inspectie ondersteunt de urgentie van een resultaatverplichting voor een kwaliteitsimpuls en goed (stimulerend) toezicht. De Inspectie neigt voor de werkbaarheid echter meer naar uitvoering van scenario 3.
- Vanuit de TK zijn meermaals Kamervragen gesteld over waarom er geen resultaatverplichting geldt voor burgerschap en met de motie Kuik/Smals (anders dan de motie Smals/Kuik) is aan u gevraagd om een richtlijn te formuleren en te expliciteren welke inzet de mbo-instelling minimaal moet leveren voor effectief burgerschapsonderwijs. Samen met nieuwe kwalificatie-eisen, kunt u hieraan met instellingsexamens invulling geven.
- De MBO Raad is principieel tegen instellingsexamens en stelt de vraag of het probleem van een te lage kwaliteit hiermee wordt opgelost, geeft aan dat er grote uitvoeringslasten zullen zijn en maakt de vergelijking met het hoger onderwijs, dat geen dergelijke eisen kent.

redacted on: donderdag 29 juni 2023

- Redaction (4 redactions)

1 Privilege / Exemption reason used:

1 -- "Persoonsgegevens" (4 instances)

Redacted pages:

Page 1, Persoonsgegevens, 2 instances

Page 3, Persoonsgegevens, 2 instances